

Raadsvoorstel en -besluit

2023-0025045

Tycho Jansen
Afdeling: Maatschappelijke Ontwikkeling
10/03/23
Beleidsregels eenmalige energietoeslag
Drechtsteden 2022

Energietoeslag 2023

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor te besluiten:

1. in 2023 €1300,- energietoeslag toe te kennen aan inwoners met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum en de daartoe ontvangen rijksmiddelen in te zetten;
2. €400,- van de €1300,- energietoeslag 2023 toe te voegen aan de energietoeslag 2022, zodra de gewijzigde regionale beleidsregels 2022 'Beleidsregels eenmalige energietoeslag Drechtsteden' hiertoe zijn vastgesteld en indien deze aanpassing eerder in werking treedt dan het wetsvoorstel 'Wijziging Participatiewet i.v.m. energietoeslag 2023';
3. in te stemmen met een aanvullende energietoeslag 2023 van €650,- voor inwoners met een inkomen tussen 120% en 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum;
4. de aanvullende energietoeslag 2023, indien dit technisch mogelijk is, gespreid uit te keren, waarbij de doelgroep tussen 120% en 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum steeds de helft ontvangt van de doelgroep tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum;
5. akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van € 265.000,- en deze kosten ten laste van het geraamd resultaat 2023 te brengen en de begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

De energietoeslag is een tegemoetkoming voor de extra energiekosten voor huishoudens met een laag inkomen. In 2022 hebben 3.143 huishoudens in de gemeente Zwijndrecht de energietoeslag ontvangen. Hiervan hebben 2.823 huishoudens een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) en 320 huishoudens een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM (stand van zaken 9 februari 2023, in de hele regio dienen nog 75 aanvragen behandeld te worden). Het rijk heeft bekend gemaakt dat er ook in 2023 een energietoeslag komt.

Voor de energietoeslag 2023 mogen gemeenten weer zelf de inkomensgrens en het toe te kennen bedrag bepalen. Het rijk is bij de vaststelling van de budgetten voor 2023 uitgegaan van €1300,- voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM. Dit is vergelijkbaar met de energietoeslag 2022. Aanvullend daarop konden huishoudens uit de gemeente Zwijndrecht met een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM in 2022 een energietoeslag van €1100,- aanvragen.

De wetswijziging die het mogelijk maakt voor gemeenten om in 2023 opnieuw een eenmalige energietoeslag uit te keren aan minimahuishoudens, treedt naar verwachting in juni in werking. Dit betekent dat gemeenten pas na deze datum kunnen beginnen met het uitkeren van de energietoeslag 2023. Hier is één uitzondering op: €500,- van de energietoeslag 2023 mag al uitgekeerd worden onder de voorwaarden van de energietoeslag 2022. Dit biedt mogelijkheden om huishoudens voor juni al ondersteuning te bieden.

Dit stelt u als gemeenteraad voor de keus of u gebruik wilt maken van de mogelijkheid een deel van de energietoeslag 2023 uit te keren onder de voorwaarden van de energietoeslag 2022. Bovendien kunt u opnieuw besluiten om de doelgroep te verruimen, zodat ook huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM voor de aanvullende energietoeslag in aanmerking komen.

Eerdere besluitvorming

Energietoeslag - Raadsvoorstel

Raadsinformatiebrief eenmalige energietoeslag - Brief aan de raad

Beoogd effect

Inwoners worden extra gecompenseerd voor de gas- en stroomprijzen. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat zij financieel in de knel komen.

Argumenten

1.1 Hiermee bouwen we aan vertrouwen

We kunnen in 2023 zelf de hoogte van de energietoeslag bepalen. Het advies is om de energietoeslag opnieuw op €1300,- vast te stellen, omdat:

- Huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM in 2022 €1300,- energietoeslag konden aanvragen.
- Het rijk op haar website bekend heeft gemaakt dat huishoudens met een laag inkomen in 2023 opnieuw €1300,- energietoeslag kunnen aanvragen.

2.1 De periode tot uitbetaling van de energietoeslag 2023 kan hierdoor overbrugd worden

De wetswijziging die het mogelijk maakt voor gemeenten om in 2023 opnieuw een eenmalige energietoeslag uit te keren aan minimahuishoudens, treedt naar verwachting in juni in werking. Dit betekent dat gemeenten pas na deze datum kunnen beginnen met het uitkeren van de energietoeslag 2023. Hier is één uitzondering op: €500,- van de energietoeslag 2023 mag al uitgekeerd worden onder de voorwaarden van de energietoeslag 2022. Dit biedt mogelijkheden om inwoners voor juni al ondersteuning te bieden.

2.2 De middelen van de decembercirculaire dekken waarschijnlijk geen aanvullende energietoeslag van € 500,- voor de huishoudens met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum.

Het rijk heeft voor de aanvulling op de energietoeslag 2022 reeds € 500,- miljoen uitbetaald aan alle gemeenten bij de decembercirculaire 2022. Dit bedrag dekt waarschijnlijk niet een aanvullende energietoeslag van € 500,- Zie onderstaande tabel:

Gemeente	Middelen decembercirculaire	Geschatte kosten aanvulling € 400,-	Geschatte kosten aanvulling € 500,-
Zwijndrecht	€ 1.123.657,-	€ 1.002.747,-	€ 1.253.434

3.1 Inwoners moeten bijkomen en herstellen van de plotseling hoge uitgaven in 2022

Inwoners hebben in 2022 op financieel gebied flink moeten inleveren. Bovendien is er voor inwoners die boven het energieplafond uitkomen veel onzekerheid over de hoogte van hun energiekosten. Daarnaast stelt het Nibud dat veel inwoners nog (energie)rekeningen hebben liggen die ingelopen moeten worden.

3.2 De doelgroep tussen 120% en 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum bestaat voor een belangrijk deel uit werkenden en gepensioneerden

Uit cijfers van het CBS blijkt dat in de Drechtsteden de groep met een inkomen tussen de 120% en 130% van het WSM voor 22% bestaat uit werkenden en voor 64% uit gepensioneerden.

3.3 Hiermee bouwen we voort op de energietoeslag 2022

Inwoners met een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM hebben in 2022 een aanvullende energietoeslag ontvangen. Door deze toeslag ook in 2023 aan deze doelgroep aan te bieden, continueren we het aanbod.

4.1 Meer gespreid uitkeren zorgt ervoor dat inwoners de toeslag minder snel inzetten voor andere zaken

Op basis van signalen van de Sociale Dienst Drechtsteden kan geconcludeerd worden dat een deel van de huishoudens de toeslag gebruikt om andere gaten op te vullen. Bijvoorbeeld om er boodschappen mee te doen. Dat kan als gevolg hebben dat ze later toch de energierekening niet kunnen betalen.

Kantttekeningen

1.1 Mogelijk past een energietoeslag van €1300,- niet binnen de middelen die wij van het rijk voor de energietoeslag ontvangen

Het rijk heeft in 2022 aangegeven gemeenten volledig te compenseren voor de (uitvoering van de) energietoeslag van €1300,- voor inwoners met een inkomen tot 120% van het WSM. In de praktijk blijkt echter dat bijna de helft van de gemeenten, waaronder Zwijndrecht, te weinig middelen hebben ontvangen waardoor zij eigen middelen in moeten zetten. Dit kwam onder andere door de grote hoeveelheid aanvragen voor de energietoeslag 2022. Het is op het moment van schrijven nog onduidelijk of gemeenten alsnog voor de extra kosten gecompenseerd gaan worden door het rijk.

De energietoeslag in 2023 opnieuw op €1300,- vaststellen, brengt hetzelfde financiële risico met zich mee: mogelijk past deze uitkering niet binnen de middelen die wij van het rijk ontvangen (zie ook financiën).

2.1 Door € 400,- toe te voegen aan de energietoeslag 2022 resteert er voor de energietoeslag 2023 maximaal € 900,-.

De vaststelling van de hoogte van de energietoeslag 2023 moet nog plaatsvinden. Wanneer we uitgaan van een totaalbedrag van € 1.300,- dan zou de energietoeslag 2023 nog € 900,- bedragen als reeds € 400,- wordt uitbetaald. Voor inwoners die de energietoeslag 2022 hebben ontvangen blijft het totale bedrag over 2022 en 2023 uiteindelijk gelijk. Echter, 'nieuwe' minimahuishoudens die de energietoeslag 2022 niet hebben ontvangen, ontvangen hierdoor slechts € 900,- voor de energietoeslag 2023. Mochten de beleidsregels 2022 niet of niet tijdig worden aangepast, dan is de volledige € 1.300 beschikbaar voor de energietoeslag 2023.

2.2 Het Algemeen Bestuur bespreekt dit (opnieuw) op 23 maart

Op 23 februari besprak het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijk Regeling Sociaal (GRS) het voorstel om een deel van de energietoeslag 2023 toe te voegen aan de energietoeslag 2022 en de beleidsregels hiertoe aan te passen. Tijdens deze vergadering is echter afgesproken om besluitvorming uit te stellen tot 23 maart. Om deze reden loopt ons raadsvoorstel vooruit op besluitvorming van het AB (zie voor meer informatie 'extern draagvlak').

3.1 De aanvullende energietoeslag past niet binnen de middelen die wij van het rijk voor de energietoeslag ontvangen

Het budget dat de gemeente Zwijndrecht in het kader van de energietoeslag van het rijk ontvangt hoort toereikend te zijn voor de doelgroep tot en met 120% van het WSM. Dit betekent dat er aanvullende gemeentelijke middelen nodig zijn om ook aan de doelgroep tussen 120% en 130% van het WSM een energietoeslag te kunnen bieden.

Afgelopen jaar hebben we deze kosten uit de TONK-middelen gedekt. Er zijn onvoldoende TONK-middelen over voor de energietoeslag 2023.

3.2 De voorgestelde aanvullende energietoeslag is lager dan de aanvullende energietoeslag uit 2022

Inwoners met een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM konden in 2022 een energietoeslag van € 1100,- aanvragen. Het advies is om dit bedrag in 2023 te verlagen naar € 650,-. Dit is de helft van de energietoeslag voor inwoners met een inkomen tot 120% van het WSM.

Aanleiding hiervoor is dat de financiële situatie er in 2023, gelukkig, voor veel inwoners anders uit ziet dan in 2022. Het omvangrijke compensatiepakket bestaande uit zowel maatregelen van het rijk als ons herijkte minimabeleid zorgt ervoor dat veel huishoudens er dit jaar op vooruitgaan ten opzichte van 2022. Dat concludeert het Nibud na het maken van nieuwe koopkrachtberekeningen.

Extern draagvlak

In het AB van de GRS is op 23 februari gesproken over het overhevelen van een deel van de energietoeslag 2023 naar de energietoeslag 2022, zodat inwoners ook eerder dan juni 2023 financieel ondersteund kunnen worden. Het Dagelijks Bestuur (DB) van de GRS is bevoegd om de beleidsregels voor de energietoeslag vast te stellen. Omdat dit besluit financiële consequenties heeft, vinden de meeste gemeenten dat de gemeenteraden, gezien het budgetrecht, de financiële kaders moeten vaststellen.

Het voorstel dat gemeenten aan de gemeenteraden willen doen, is echter wisselend. Er zijn gemeenten die wensen om de wetswijziging van juni af te wachten en er zijn gemeenten die de voorkeur hebben om gebruik te maken van de mogelijkheid om een deel van de energietoeslag 2023 voor 1 juni uit te keren. Het standpunt van Zwijndrecht in de AB vergadering van 23 februari was om aan de gemeenteraad voor te stellen om gebruik te maken van de mogelijkheid om een deel van de energietoeslag 2023 toe te voegen aan de energietoeslag 2022. In de AB vergadering van 23 februari is uiteindelijk afgesproken om besluitvorming over de beleidsregels energietoeslag 2022 uit te stellen tot de AB vergadering van 23 maart.

Door dit raadsvoorstel voorafgaand aan de AB vergadering in de gemeenteraad te bespreken, kan er vanuit Zwijndrecht een duidelijk kader worden meegegeven voor de beleidsregels energietoeslag. De consequentie van het nemen van een besluit voorafgaand aan de AB vergadering is dat eventuele aanvullende voorstellen die op 23 maart besproken worden, niet meegenomen zijn in dit raadsvoorstel.

Duurzaamheid

In het kader van duurzaamheid wordt deze doelgroep ook ondersteund in het beperken van hun energieverbruik en daarmee hun energiekosten. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door middel van de energiecoaches en de witgoedregeling.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

De energietoeslag wordt zo snel mogelijk, gefaseerd uitgekeerd. Hierbij wordt de energietoeslag voor inwoners met een inkomen tussen de 120% en 130% van het WSM wordt gelijktijdig uitgekeerd met de energietoeslag voor inwoners met een inkomen tot 120% van het WSM.

Communicatie/publicatie/participatie

Inwoners worden via allerlei kanalen (van zowel de SDD als de gemeente Zwijndrecht) geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de energietoeslag. U kunt hierbij denken aan informatie op de websites, Facebookpagina en in de Brug.

Tevens zal aan onze maatschappelijke partners op het gebied van armoede gevraagd worden om inwoners te informeren over de de ontwikkelingen rondom de energietoeslag.

Personeel/organisatie/SCD

De aanvulling van de energietoeslag 2022 heeft minimale personele en organisatorische consequenties. De verhoging wordt automatisch uitbetaald aan de inwoners die reeds de energietoeslag hebben ontvangen. Daarnaast zal aan deze inwoners een gewijzigde besluit moeten worden toegezonden.

De personele inzet voor de uitkering van de energietoeslag 2023 met een inkomen tot 120% van het WSM hoort volledig vergoed te worden door het rijk.

Om de energietoeslag 2023 aan inwoners met een inkomen tussen de 120% en 130% van het WSM uit te keren is wel extra personele inzet nodig (zie ook financiën).

Financiën

Inwoners met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum

De kosten voor de (uitvoering van de) energietoeslag voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM horen volledig vergoed te worden het rijk. Op het moment van schrijven zijn de kosten voor de (uitvoering van de) energietoeslag 2022 hoger dan de compensatie die wij van het rijk hebben ontvangen. Dit geldt niet alleen voor Zwijndrecht, maar voor bijna de helft van de gemeenten. Het is nog onduidelijk of het rijk deze aanvullende kosten gaat compenseren. Indien ook in 2023 blijkt dat we niet volledig gecompenseerd worden door het rijk, is het voorstel om de aanvullende kosten te dekken uit de algemene reserve.

Hoe hoog deze kosten worden, is op dit moment nog onduidelijk. Dit is afhankelijk van het gebruik van de energietoeslag 2023 en de definitieve bijdrage van het rijk.

Inwoners met een inkomen tussen de 120% en 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum

De kosten voor de verruiming van de energietoeslag 2023 voor de doelgroep met een inkomen tussen de 120% en 130% van het WSM zijn voor rekening van de gemeente Zwijndrecht. In 2022 konden we deze kosten dekken uit de TONK. Deze middelen zijn onvoldoende om ook de verruiming van de energietoeslag 2023 te dekken.

Voor de verruiming van de doelgroep in 2023 is waarschijnlijk ongeveer de € 265.000,- nodig (zie onderstaande tabel). In de begroting is geen rekening gehouden met deze kosten en ook binnen het Deltaplan Armoede is hier geen dekking voor.

Energietoeslag 2023

	Financiële consequenties
Aanvullende energietoeslag 120% - 130% WSM	€ 208.000,-
Aanvullende uitvoeringskosten	€ 57.000,-*
<i>Totaal</i>	€ 265.000,-*

*De uitvoeringskosten zijn nog niet volledig duidelijk. In 2022 waren de gemiddelde uitvoeringskosten per inwoner (indien niet ambtshalve toegekend) €151,08. Dit is als basis gebruikt voor de geschatte uitvoeringskosten 2023.

Het geraamd resultaat is op moment van adviseren (16 februari 2023) € 446.000 positief. Het definitieve resultaat wordt per einde van het jaar verrekend met de Algemene Reserve.